Het Korps Artillerie 300 jaar

✱ ✱ ✱ Op 11 januari 1977 herdenkt de Nederlandse artillerie het 300-jarige bestaan van het Korps Artillerie. Het is een goede gedachte geweest van de commissie, die met de voorbereiding van deze herdenking werd belast, de activiteiten waarmee het Wapen luister zal kunnen bijzetten aan dit derde eeuwfeest zodanig te spreiden dat er eigenlijk beter zou kunnen worden gesproken van een jubileumjaar dan van een verjaardag. Aan die spreiding door heel het pas begonnen jaar zal ook de Militaire Spectator meewerken, en wel door een aantal artikelen aan de adepten van Sinte Barbara te wijden en die in de loop van dit herdenkingsjaar te publiceren. Omdat in die artikelen ook ruime aandacht zal worden geschonken aan de historie van het wapen der artillerie, zal — om de schrijvers niet al op voorhand het gras voor de voeten weg te maaien — in dit editoriaal niet op het geschiedkundige aspect worden ingegaan.

Het is bepaald niet eenvoudig, in deze tijd een jubileumviering betreffende een deel van de militaire organisatie voor te bereiden. Uiteraard zijn verschillende evenementen alleen mogelijk als daarvoor van de hoogste leiding van het defensieapparaat toestemming kan worden verkregen, en het is bekend dat die slechts mondjesmaat wordt verleend. Reeds bij herhaling is de krijgsmacht te kennen gegeven dat het in de vigerende politieke verhoudingen niet opportuun wordt geacht dat de militaire organisatie zich vrijwillig begeeft in de schijnwerpers van de publiciteit; een standpunt dat de leden van de krijgsmacht met gerechtvaardigde ergernis pleegt te vervullen omdat het hen ontgaat waarom de overheid — wier dienaar de strijdkrachten immers zijn — dat instrument maar het liefste lijkt te willen wegmoffelen als ware het iets onfatsoenlijks. Het ceremonieel wordt dan maar al te vaak als vanzelfsprekend gediskwalificeerd door de toevoeging „overbodig", en nog maar al te vers ligt in het geheugen de weigering het regeringsjubileum van Hare Majesteit te doen opluisteren door de krijgsmacht daarbij dan de *wapenen van de overheid* te laten voeren. Het is daarom dan ook nauwelijks verwonderlijk dat het bezuinigingsmes bij het snoeien in Defensie bij voorkeur blijkt te worden gebezigd tegen alles wat maar bij benadering zweemt naar mogelijkheden om de krijgsmacht „in stijl" aan het Nederlandse volk te presenteren. Dat in brede lagen van dat volk tegen een dergelijke presentatie allesbehalve de bezwaren leven die men als argumenten aanvoert, is overigens een onweerlegbare zekerheid voor iedere militair die, om het even uit welken hoofde, bemoeienis heeft gehad met of aanwezig is geweest bij onmiskenbare trekpleisters als Taptoes en Open Dagen. Maar het heeft er wel sterk de schijn van dat dergelijke evenementen, juist omdat zij van militair standpunt worden beschouwd als *onverdachte goodwill-kwekers,* door de huidige defensieleiding worden bezien als *in hoge mate verdacht en daarom verwerpelijk!*
Die aversie heeft uiteraard gevolgen voor onderdelen van de krijgsmacht die *met gerechtvaardigde trots* — en waarom zou dat eigenlijk níét mogen? — terugzien op een afgeronde periode waarin zij en hun voorgangers hebben bewezen berekend te zijn voor de taken die het Nederlandse volk bij monde van zijn overheid aan het militaire apparaat opdroeg: die trots moet dan klaarblijkelijk maar binnenskamers worden gehouden, het feestelijke van een verjaardag moet liefst worden verdoezeld en de vlag die men zou willen uitsteken kan maar beter halfstok worden gehesen als tegemoetkoming tegenover hen wier naoorlogse houding de soldaat in het bekende gedicht doet klagen dat, zodra het gevaar is geweken en de zaken zijn recht gezet, God weer wordt vergeten en de soldaat geminacht.

Een dergelijke beschouwing in mineur lijkt weinig geschikt als feestrede bij een jubileum. Zij verklaart echter wél waarom er van vreugdebetoon en feestgedruis waarschijnlijk weinig naar buiten zal blijken. Een aantal plannen staat immers nog steeds op losse schroeven omdat de verlangde

toestemming „van hogerhand" nog niet is afgekomen, en van andere plannen is het twijfelachtig of zij wel zullen kunnen worden uitgevoerd: de materieelsituatie en met name de beschikbare hoeveelheden munitie — bij gebrek daaraan zal een eventuele demonstratie nauwelijks „ruchtbaar" worden! — wettigen zeker geen groot optimisme. Toch zal de verjaardagsviering niet worden nagelaten: het Artillerieschietkamp te Oldebroek zal, hoe kan het ook anders, het centrale punt zijn waar deputaties van alle artillerie-eenheden zullen bijeenkomen voor de plechtige herdenking van het 300-jarige bestaan die zal worden ingeleid met een parade, gevolgd door een kranslegging bij het Artilleriemonument. De LKAC treedt op als paradeinspecteur en spreekt de herdenkingsrede uit in zijn kwaliteit als Wapenoudste van het Wapen der Artillerie, als hoedanig hij ook later op de dag officieel recipieert in de officiersmess ASK op „de Knobbel". Op dezelfde datum, dan wel op een der volgende dagen, zijn in de onderscheidene kazernes en legerplaatsen festiviteiten georganiseerd door de commandanten ter plaatse, waarbij een overeenkomstige herdenkingstoespraak de hoofdschotel vormt, en waarvoor is gestreefd naar het mede in de viering betrekken van zoveel mogelijk artilleristen, met inbegrip van hen die te eniger tijd in het verleden deel hebben uitgemaakt van het Wapen. De verwachting is stellig niet overdreven dat het totaal van deze feestelijkheden rond 11 januari in staat zal blijken de hiervoren geschetste domper op de vreugde te boven te komen en het, ondanks de sombere prognoses, te laten „dreunen, blinken en donderen" zoals dat rechtgeaarde kanonniers betaamt. Want dat „des legers schoonste sier" — zoals zij zich met ietwat aanmatigende zelfvoldaanheid in het laatste couplet van het Artillerielied plegen te noemen — er na driehonderd jaar van groot laweit nu bij het derde eeuwfeest plotseling het zwijgen zou kunnen toedoen, dát gelooft natuurlijk niemand van de overige krijgsmakkers in ernst.

Welnu, onze welgemeende gelukwensen gaan naar deze jubilaris, zo hoogbejaard in vergelijking met andere wapens en dienstvakken welker traditie krachtens de regelende bepalingen van het desbetreffende Koninklijke Besluit niet zover (mogen) teruggaan. Een jubilaris die nog steeds blijk geeft van een bewonderenswaardige vitaliteit waar het gaat om zijn prestaties ten gerieve van de Koningin van het Slagveld: de ingewijde weet maar al te goed met welke accuratesse aan Haar verlangens pleegt te worden voldaan. „Hoera! dus voor ons wapen, lang leev' de kanonnier" zeggen wij de zangers van het Artillerielied gaarne na. Want uiteraard is het met recht óns wapen omdat bij ontstentenis daarvan de landstrijdkrachten tot volslagen machteloosheid zouden zijn gedoemd.
Wij wensen daarom de Artillerie van harte een werkelijk blijde viering van deze verjaardag toe. En in de toevoeging, die aan die wens nu eenmaal behoort te worden gehecht, „. . . en nog vele, vele jaren . . . ", gelieve níémand een pleidooi te beluisteren voor de instandhouding van iets verfoeilijks: die toevoeging verwoordt slechts de erkenning dat in de totaliteit van het vooralsnog onontbeerlijke militaire instrument ook de Artillerie een essentieel bestanddeel zal blijven vormen dat door de overige wapens en dienstvakken wordt gewaardeerd om de kwalitatieve inbreng die bij de taakvervulling van dat korps mag worden verwacht en verlangd onder alle, ook de moeilijkste, omstandigheden.

Zoals reeds gezegd, is 11 januari de eigenlijke herdenkingsdatum van het 300-jarige bestaan. Het lijdt geen twijfel dat de verschillende ontvangsten in de artilleriegarnizoenen druk zullen worden bezocht. Dat zelfde zal hopelijk het geval zijn met de verder in dit jaar vallende activiteiten die met dit jubileum verband houden. Het ligt niet in de rede te veronderstellen dat de spreiding van die voorgenomen activiteiten door heel het jaar 1977 iets te maken zou kunnen hebben met enigerlei verwachting dat er in de loop van dit jaar verandering zou kunnen komen in de aversie tegen de krijgsmacht die in het voorgaande werd gesignaleerd. Toch zou er waarschijnlijk voor het 300-jarige korps geen plezieriger verjaardagsgeschenk denkbaar zijn dan een zich duidelijker manifesteren van de genegenheid die het gros van ons volk zijn krijgsmacht toedraagt. Wij wensen een dergelijk geschenk graag toe aan de Artillerie, en daarmee tevens aan heel Defensie. Het zou te veel zijn gevraagd dat men de militair opnieuw gaat vereren. Dat verlangen ware trouwens niet van risico ontbloot — „der Mensch versuche die Götter nicht" — want het eerder geciteerde gedicht zegt immers dat God en de soldaat worden vereerd „. . . in times of danger, not before . . . ". Het zou echter al héél wat zijn als men de krijgsman weer zou willen geven wat hem toekomt: de eerlijke erkenning dat hij de dank verdient van de samenleving voor welker veiligheid hij bij voortduring garant staat.
Die erkenning, die dank, spreken wij bij deze feestelijke herdenking uit aan het adres van de driehonderdjarige. Van harte gelukgewenst; en „lang leev' de kanonnier"!